

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 7CoP/18/2018
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4116224231
Dátum vydania rozhodnutia: 19. 07. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Sidónia Sládečková
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2018:4116224231.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre, v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Sidónie Sládečkovej a členiek senátu JUDr. Eriky Madarászovej a JUDr. Lenky Halmešovej, vo veci starostlivosti súdu o maloletého E. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom u matky, zastúpeného kolíznym opatrovníkom Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny Nitra, Štefánikova tr. 88, Nitra, dieťa rodičov: matka B. G. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom W. XXX, zastúpená Advokátskou kanceláriou Timoranská & Štofková, so sídlom Podzámska 32, Nové Zámky, a otec G. T., nar. XX.XX.XXXX, bytom I. XXX/XX, U. - C., zastúpený JUDr. Pavlom Gráčikom, advokátom so sídlom Farská 40, Nitra o návrhu rodičov maloletého dieťaťa na zmenu úpravy styku otca s maloletým dieťaťom, o odvolaní otca proti rozsudku Okresného súdu Nitra č.k. 13P/276/2016-197 zo dňa 12. decembra 2017, takto

rozhodol:

I. Odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutom výroku o zákaze styku otca s maloletým E. a vo výroku o trovách konania **p o t v r d z u j e**.

II. Žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov odvolacieho konania.

odôvodnenie:

1.1 Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zakázal otcovi styk s maloletým E. . Zároveň ďalším výrokom zastavil konanie v časti rozšírenia styku otca s maloletým E. vzhľadom k späťvzatiu návrhu otca na rozšírenie styku s maloletým E. T., po súhlasnom stanovisku zo strany matky a kolízneho opatrovníka, O trovách konania rozhodol tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na ich náhradu. Svoje rozhodnutie odôvodnil s poukazom na ustanovenia § 24 ods. 4, § 25 ods. 3, § 26 Zákona o rodine, § 29 ods. 1, § 52 CMP. Súd prvej inštancie v dôvodoch uviedol, že dňa 12.09.2016 podala matka návrh na zmenu rozsudku Okresného súdu Nitra č.k. 11P/56/2016-38 zo dňa 06.04.2016 v časti úpravy styku otca s maloletým E. tak, že styk otca sa neupravuje, alebo tak, že otec je oprávnený stretávať sa s maloletým jedenkrát počas kalendárneho mesiaca poslednú nedeľu od 14.00 hod. do 16.00 hod. Dôvodila tým, že došlo k zmene pomerov na strane mal. dieťaťa, ktorá odôvodňuje zmenu úpravy styku otca s mal. dieťaťom, ktorý bol súdom určený tak, že otec bol oprávnený stretávať sa s mal. synom každý párný týždeň od soboty od 12:00 hod. do nedele do 15:00 hod., nakoľko od právoplatnosti rozsudku začal mal. E. prejavovať z návštevy otca strach a v dôsledku toho prejavuje vôľu otca nenavštevovať. Predtým otca navštevoval v sprievode starého otca, styk prebiehal v prítomnosti starého otca a vtedy dieťa neprejavovalo takýto výrazný strach z otca. So synom navštívila psychológa z dôvodu, že sa u dieťaťa prejavoval panický strach zo stretnutia s otcom. Domnievala sa, že dieťa mohla ovplyvniť aj skutočnosť, že bolo prítomné keď otec ublížil fyzicky jeho staršej sestre L., ako aj jej.

1.2 Následne bol dňa 04.10.2016 súdu prvej inštancie doručený návrh otca na zmenu úpravy styku s mal. E. T., ktorým žiadal otec rozšíriť styk na stretávanie sa na každý druhý víkend od piatku od 18:00 hod. do nedele do 17:00 hod. a zároveň aby bol upravený styk počas školských prázdnin a veľkonočných sviatkov. Svoj návrh odôvodnil otec tým, že syn prejavuje vôľu o stretávanie, chce s ním

tráviť viac spoločných chvíľ a s matkou sa nemôže dohodnúť na rozšírení styku. Zároveň navrhol, že ďalším možným riešením je aj striedavá osobná starostlivosť, ktorá by sa realizovala v dvojtyždňových intervaloch. Uznesením zo dňa 10.10.2016 č.k. 13P/276/2016-19 súd prvej inštanície spojil oba návrhy rodičov na zmenu úpravy styku na spoločné konanie, ktoré je vedené pod sp. zn. 13P/276/2016.

1.3 Dňa 18.10.2016 bol na prvoinštančný súd matkou podaný návrh na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým žiadala, aby súd zakázal otcovi styk s mal. až do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Nitra pod sp.zn. 13P/276/2016. Okresný súd Nitra uznesením č.k. 13P/276/2016-37 zo dňa 16.11.2016 zamietol návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia, matka podala proti rozhodnutiu odvolanie. Krajský súd v Nitre uznesením č.k. 5CoP/66/2016-69 zo dňa 09.01.2017 napadnuté uznesenie Okresného súdu Nitra potvrdil.

1.4 Po vykonaní znaleckého dokazovania a predložení znaleckého posudku vypracovaného znalkyňou z odboru psychológia, odvetvie klinická psychológia detí a dospelých PhDr. Martinou Bečkovou súd prvej inštanície uznesením č.k. 13P/276/2016-148 zo dňa 29.06.2017 nariadil neodkladné opatrenie, ktorým otcovi nariadil, aby sa zdržal práva výkonu styku s maloletým E. T., ktorý bol upravený rozsudkom Okresného súdu Nitra č.k. 11P/56/2016-38 zo dňa 06.04.2016.

1.5 Súd prvej inštanície s poukazom na vykonané dokazovanie zistil, že rozsudkom Okresného súdu Nitra č.k. 11P/56/2016-38 zo dňa 06.04.2016 bolo manželstvo rodičov mal. E. T. rozvedené a maloletý bol zverený na čas po rozvedení do osobnej starostlivosti matky, otec bol zaviazaný prispievať na jeho výživu sumou 150,- eur mesačne a zároveň bol upravený styk otca s mal. dieťaťom tak, že otec je oprávnený sa so synom stretávať každý párny týždeň v kalendárnom roku od soboty od 12:00 hod. do nedele do 15:00 hod.

1.6 Dňa 26.09.2016 Okresný súd Nitra rozsudkom sp.zn. 33T/87/2016 rozhodol o schválení dohody o vine a treste zo dňa 18.08.2016 uzavretej medzi Okresnou prokuratúrou Nitra a obvineným G. T. - otcom dieťaťa tak, že ho uznal vinným zo spáchania trestného činu nebezpečného vyhrážania sa matke maloletého E. podľa § 360 ods. 1, ods. 2 písm. b) a d) trestného zákona a bol mu uložený peňažný trest vo výmere 1.000,- eur. Rozsudok nadobudol právoplatnosť dňa 20.09.2016.

1.7 Na základe vykonaného dokazovania, po dôkladnom zvážení všetkých skutkových okolností súd dospel k záveru, že aktuálne je v záujme maloletého E. T. zakázať jeho styk s otcom. Mal za to, že zákaz styku rodiča s maloletým dieťaťom je opatrením krajného charakteru, výrazne zasahujúcim do rodičovských práv ako aj práv dieťaťa na pravidelný kontakt s rodičom a preto by k jeho nariadeniu mal súd pristúpiť len v jednoznačne odôvodnených prípadoch až po náležitom zistení skutkového stavu k veci. Maloletý E. T. kontakt s otcom odmieta, nechce sa s ním stretávať, opakovane počas celého súdneho konania odmietal možnosť stretnutí s otcom, verbalizoval svoj strach a obavu pred stretnutiami s otcom. Súd v konaní skúmal, či nastala zmena pomerov odôvodňujúca zmenu súdneho rozhodnutia, ktorým bol upravený styk maloletého s otcom, zisťoval dôvod odmietania otca dieťaťom, a zaoberal sa aj tým, či uskutočňovanie styku otca s maloletým dieťaťom ohrozuje skutočne osobnosť dieťaťa a jeho zdravý psychický vývoj alebo či nejde len o predstieraný stav vyvolaný zámerným pôsobením matky. Otec uvádzal, že práve matka negatívne vplyva a ovplyvňuje správanie maloletého voči otcovi a preto dieťa kontakt s otcom úplne odmieta. V danom prípade bolo preto potrebné pre rozhodnutie nariadiť znalecké dokazovanie a zistil, že v súčasnosti by styk otca s maloletým dieťaťom skutočne ohrozil osobnosť dieťaťa, jeho ďalší zdravý psychický vývoj. Zistil, že odmietanie otca maloletým a jeho negatívny postoj k otcovi, nebol len predstieraným stavom vyvolaným pôsobením matky dieťaťa (aj keď maloletý sa v realite orientuje aj cez prežívanie matky). Vzťah otca s maloletým E. je výrazne narušený. Pocity strachu, ktoré maloletý E. verbalizuje sa javia byť autentické, pretože ide o následok vlastných traumatizujúcich zážitkov. Styk otca so synom je v súčasnosti nerealizovateľný bez negatívnych následkov na psychiku dieťaťa, pričom vynútením styku by mohlo prísť k vážnym poruchám správania maloletého. Znalkyňa v znaleckom posudku presne uviedla aj príčiny tohto stavu. Strach dieťaťa pred nevysspytateľným správaním sa otca (problematické a nekontrolovateľné správanie aké zažil v minulosti aj voči sestre, výbuchy hnevu, krik) vplyva na maloletého tak, že návštevy u otca odmieta, neistota v tom, ako bude pri stretnutí otec reagovať, je pre dieťa vyčerpávajúca a preto má tendenciu sa radšej zrieknuť návštev u otca. Znalkyňa aj predložila riešenie aktuálneho stavu, podľa ktorého by mal otec za pomoci odborníka pochopiť vlastné kontraproduktívne správanie sa, aby si uvedomil, aké správanie jeho syna zraňuje a zneisťuje. Mal by mať záujem spracovať vlastné postoje voči okoliu, ktoré narúšajú vzťah syna k nemu. Pokiaľ otec v záujme dieťaťa uzatvorí partnerský konflikt s matkou dieťaťa, aby sa mohol sústrediť výlučne na vzťah so synom, môže začať budovať dôveru a vzťah so synom za prítomnosti odborníka, ktorý by korigoval prípadné otcove zraňujúce zlyhania. Dieťa potrebuje pocit istoty a ochrany, aj keby otec vlastné negatívne emócie situačne nezvládol. Až po opätovnom získaní dôvery v otca môže začať prebiehať styk syna s otcom.

1.8 Súd prvej inštancie s poukazom na ustanovenie § 25 ods. 3 Zákona o rodine musí skúmať, či je v záujme maloletého dieťaťa styk s rodičom zakázať, či záujem dieťaťa nie je možné dosiahnuť obmedzením styku rodiča s dieťaťom (princíp subsidiarity medzi obmedzením styku a zákazom styku). Preto v rámci predmetného súdneho konania nariadením neodkladného opatrenia dočasne pozastavil styk otca s dieťaťom a nariadil mu, aby sa zdržal práva výkonu styku s maloletým. Otcovi v rámci vyjadrenia súdneho znalca - psychológa odporučil, aby vyhľadal odbornú pomoc, psychoterapeutické konzultácie za účelom zmeny v jeho správaní. Cieľom malo byť uzatvorenie partnerského konfliktu s matkou dieťaťa, ktorý tiež negatívne vplyva na maloletého ako aj zmenu v jeho správaní. Od 07/2017 otec absolvoval len tri stretnutia, ktoré podľa psychologičky však vzhľadom k postojom otca (nezáujem na ďalšej spolupráci zo strany otca, keď podľa neho matka odmietla spoluprácu) nemohli odstrániť typ problému súvisiaci so správaním sa otca. Súd prvej inštancie ďalej zastal názor, že skutočnosť, že otec nepochopil podstatu problému, prečo maloleté dieťa odmieta kontakt s ním, preukazuje aj obsah listov pre maloletého, ktoré mu počas pozastavenia osobného kontaktu s dieťaťom posielal. Opakujúce sa ataky na matku dieťaťa nie sú cestou riešenia a odstránenia problematickej situácie, dieťa k otcovi žiadnym spôsobom nepriblížili. Rovnako ako mail zaslaný matke pred posledným pojednávaním, ktorým otec absolútne nevhodne a neprimerane reagoval na tragédiu v rodine matky. Dočasné obmedzenie kontaktu otca s dieťaťom (za účelom zmeny v postoji a správaní sa otca s cieľom opätovného získania dôvery maloletého v otca) vzhľadom k správaniu sa otca počas tohto obdobia, nespolupráca so psychoterapeutom a ani spolupráca rodiny s akreditovaným subjektom o.z. Familiam, podľa súdu prvej inštancie nevedli k požadovanej obnove vzťahu otca a maloletého E.. Situácia je nezmenená, syn otca stále odmieta, preto súd konštatoval, že v súčasnosti keď dieťa prežíva neistotu a pripúšťa možnosť fyzického ohrozenia zo strany otca, ktoré môžu viesť k deformácii osobnostného vývinu maloletého E. (tak ako uvádza znalkyňa) je potrebné, aby sa na určitú dobu styk dieťaťa s otcom nerealizoval a preto ho zakázal. Zároveň dodal, že zákaz styku otca s maloletým je opatrením časovo obmedzeným, otec má právo podať návrh na začatie konania o úprave styku so svojím dieťaťom, ak sa zmenia pomery. Vzhľadom k postojom otca prezentovanému počas súdneho konania, by mal opätovne zväziť odporúčanie súdneho znalca, aby sa podrobil poradenskému procesu s terapeutom, resp. psychológom, ktorý mu pomôže korigovať jeho postoje a následne sa môže pokúsiť o znovu vybudovanie vzťahu so synom novým spôsobom. Maloletý otca vo svojom živote potrebuje, potrebuje otca, ktorý je pre dieťa vzorom muža, na ktorého by sa chcel podobáť, no otec E. na základe svojho správania takým vzorom zatiaľ nie je. Vzťah medzi otcom a dieťaťom dokáže opätovne vybudovať iba profesionál. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol v zmysle § 52 CMP tak, že žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

2. Proti tomuto rozsudku v časti zákazu styku podal odvolanie otec maloletého na základe odvolacieho dôvodu subsumovaného pod ustanovením § 62 ods. 1 CMP, pričom tiež namietal nesprávne právne posúdenie veci a tiež to, že súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam. Žiadal napadnutý rozsudok zmeniť v časti zákazu jeho styku s maloletým a ponechanie styku v takom rozsahu, ako bol upravený pri rozvoze manželstva. Dôvodil s odkazom na rozsudok Krajského súdu v Prešove sp.zn. 9CoP/16/2014 tým, že s odkazom na ustálenú súdnu prax je zrejmé, že k zákazu je možné pristúpiť len v krajných prípadoch daných závažnosťou dôvodu, ktorý k takémuto opatreniu viedol. Ako príklad možno uviesť preukázané pohlavné zneužívanie dieťaťa rodičom, fyzické napádanie rodičom a iné. V žiadnom prípade však nemôže byť takým dôvodom pre zákaz styku rodiča s dieťaťom súdom nesúhlas maloletého dieťaťa so stretávaním sa s rodičom. Uviedol, že zákazom styku s maloletým synom sú porušené jeho základné rodičovské práva. Nikdy svojho syna fyzicky nenapadol, nikdy na neho nezvyšoval hlas, je mu však potrebné niekedy v rámci výchovy a jeho rodičovských povinností dohovoriť tak, ako to v rodine chodí. Podľa neho je jeho syn zo strany matky motivovaný k odporu voči nemu. Psychologička odvolateľovi na sedení uviedla, že syn je teraz vo veku, keď sa utieka k matke ako tej slabšej vo vzťahu k nemu ako otcovi, silnejšiemu. Bol toho názoru, že matka si formou syna a dohováraním mu, aký je otec zlý a ako sa k nej správa a tak isto sa bude správať postupom času aj k nemu, kompenzuje svoj hnev a dopláca na to on i jeho syn, ktorý je ešte malý a nedokáže rozumieť „hre“ svojej matky a úprimne jej verí, že jeho otec je naozaj zlý človek. Uvedomuje si, že vzťahy medzi ním a jeho bývalou manželkou sú veľmi narušené a tiež si uvedomuje, že by sa mal pred synom správať k matke úctivo a inak, ako to niekedy robí, ale jeho hnev, ktorý potom ventiluje krikom a urázaním bývalej manželky produkuje práve ona jej správaním a arogantným chovaním sa voči nemu. Problém videl aj v tom, že matka synovi stále pripomína situácie z minulosti, ako sa správal k nej, tiež k jej dcére, pričom on sa nemá ako brániť a vysvetliť mu, ako to naozaj bolo a z akého dôvodu, lebo mu nie je umožnené so synom sa stretnúť a telefonicky spojiť. Mal za to, že zákaz styku so svojím jediným

synom je ten najhorší zásah, k akému môže súd pristúpiť voči rodičovi. Nemôže ísť o prístup, ktorý súd zvolí ako akési výchovné opatrenie. Musí ísť o tak výnimočné okolnosti, že ich intenzita a rozsah musia byť podrobne skúmané, nielen „oficiálne odbité“ jedným posudkom a doplnené odôvodnením pre nevráživosť matky, pričom podľa neho súd opomenul zohľadniť ním poukazanú skutočnosť, že je to práve matka, kto zlý vzťah vyvolala a preto mal súd zisťovať aj jej psychický stav, keďže ide o podstatný element v celej situácii. Rovnako strata otca pre dieťa je pre jeho syna zásahom, ktorý ho môže ovplyvniť v rozsahu, ktorý v súčasnosti nie je možné odhadnúť. Je úlohou (aj) súdov vytvárať predpoklady smerujúce k narovnaniu vzťahov, súd však toto ani len neskúsil. Alibistická predstava súdu o dočasnosti zákazu je v rovine skutočného sveta a reálneho vzťahu rodič-dieťa nepodstatná a nežiaduca. V napadnutom rozhodnutí dočasnosť nevidel a rovnako nepozoroval žiadnu snahu súdu o vytvorenie predpokladov pre podľa neho potrebné zlepšenie vzťahu medzi ním a synom. O to viac, že súd sám vyhlásil, že si je vedomý, že syn s ním byť chce.

3. Matka k odvolaniu otca podala písomné vyjadrenie, v ktorom žiadala napadnuté rozhodnutie ako vecne správne v plnom rozsahu potvrdiť. Nestotožnila sa s tvrdeniami otca, že neboli splnené podmienky pre zákaz styku, pričom otec vyslovil názor, že sa má jednať o opatrenie výnimočné. S týmto sa matka stotožňuje, avšak poukázala na skutočnosť, že práve táto výnimočnosť situácie žiaľ bola v konaní preukázaná a že na strane otca sa ukázalo také závadné konanie, intenzita ktorého zodpovedá situáciám, ktoré príkladom popísal otec vo svojom odvolaní a pre ktoré je zákaz styku opatrením, ktoré je v záujme maloletého. Pokiaľ otec poukazuje na nesúhlas maloletého, rozhodnutie súdu okrem neho vychádza z celého radu vykonaných dôkazov, ktoré boli upriamené práve na preverenie si dôvodov, pre ktoré maloletý otca odmieta a na preverenie si tvrdení maloletého o tom, že má zo stretávania s otcom strach. Odmietanie otca maloletým a jeho negatívny postoj nebol len predstieraným stavom vyvolaným pôsobením matky. K tvrdeniu otca, že na maloletého nezvyšoval hlas, uviedla, že toto tvrdenie odporuje jeho samotnému priznaniu uvedenému v znaleckom posudku. Svoje agresívne správanie voči nej prejavoval aj na verejnosti alebo v prítomnosti tretích osôb a takéto správanie vyjadroval aj písomnou formou v listoch adresovaných maloletému a to do takej miery, že posledný list musel byť zo strany sociálnej kurately aj zo strany súdu pre jeho absolútne nevhodný obsah zadržaný. Práve listy mohol otec využiť na nadviazanie kontaktu so synom, avšak naopak, on ich využíval na to, aby matku osočoval a pred maloletým znevažoval. Uviedla tiež, že psychický stav maloletého je po ukončení konania výrazne lepší, maloletý je veselší, menej chorľavý a pozitívne naladený. Na druhej strane otec sa žiadnym spôsobom vo vzťahu k synovi neprejavil, nekontaktoval ho na Vianoce, prvýkrát mu posielal list dňa 07.03.2018, ktorý však bol sprevádzaný mailom matke, v ktorom ju opätovne urážal. Preto sa podľa nej aj s odstupom času ukazuje rozhodnutie súdu prvej inštancie ako správne a v záujme maloletého.

4. Kolízny opatrovník sa k odvolaniu písomne nevyjadril.

5. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 2 ods. 1 Civilného mimosporového poriadku, ďalej len „CMP“ § 34 zákona č. 160/2015 Z.z. Civilného sporového poriadku, ďalej len „CSP“) prejednal vec bez nariadenia pojednávania s verejným vyhlásením rozsudku pri splnení si povinnosti upravenej v ustanovení § 219 ods. 3 CSP a po prejednaní veci dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch je potrebné podľa § 387 ods. 1 CSP ako vecne správne potvrdiť.

6. Podľa § 387 odsek 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

7. Podľa § 387 odsek 2 CSP, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, príp. doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

8. V predmetnej veci bol súdu prvej inštancie dňa 12.09.2016 doručený návrh matky maloletého na zmenu rozsudku Okresného súdu Nitra č.k. 11P/56/2016-38 zo dňa 06.04.2016 v časti úpravy styku otca s maloletým. Dňa 04.10.2016 bol súdu prvej inštancie doručený návrh otca na zmenu úpravy styku s mal. E. ktorým žiadal, aby bol tento styk rozšírený. Súd prvej inštancie uznesením č.k. 13P/276/2016-19 zo dňa 10.10.2016 spojil na spoločné konanie veci vedené pod sp.zn. 13P/276/2016 a sp.zn. 13P/303/2016, ktoré veci boli v ďalšom konaní vedené pod sp.zn. 13P/276/2016. V rámci prebiehajúceho konania vo veci samej o zmenu úpravy styku dňa 18.10.2016 bol na prvoinštančný súd matkou podaný návrh

na nariadenie neodkladného opatrenia, ktorým žiadala, aby súd zakázal otcovi styk s mal. až do právoplatného skončenia konania vedeného na Okresnom súde Nitra pod sp.zn. 13P/276/2016. O tomto návrhu rozhodol prvoinštančný súd uznesením č.k. 13P/276/2016-37 zo dňa 16.11.2016 tak, že návrh matky na nariadenie neodkladného opatrenia zamietol, ktoré rozhodnutie bolo potvrdené uznesením odvolacieho súdu č.k. 5CoP/66/2016-69 zo dňa 09.01.2017. Ďalším uznesením č.k. 13P/276/2016-148 zo dňa 29.06.2017 súd prvej inštancie nariadil neodkladné opatrenie, ktorým nariadil otcovi, aby sa zdržal výkonu styku s maloletým E. T., ktorý bol upravený rozsudkom Okresného súdu Nitra č.k. 11P/56/2016-38 zo dňa 06.04.2016. Predmetné uznesenie o neodkladnom opatrení nadobudlo právoplatnosť dňa 04.07.2017. Následne súd prvej inštancie rozhodol napadnutým rozsudkom.

9. Odvolací súd rozhodujúc o odvolaní otca proti rozsudku súdu prvej inštancie vo výroku o zákaze jeho styku so synom dospel k tomu, že rozsudok súdu prvej inštancie je v napadnutej časti správny a dostatočne odôvodnený, preto nepovažuje vo svojom rozhodnutí za nutné v súlade s ustanovením § 387 ods. 2 CSP opakovať tie isté dôvody, ktoré sú obsiahnuté v prvoinštančnom rozhodnutí. Odvolací súd sa preto obmedzuje len na konštatovanie správnosti rozsudku súdu prvej inštancie, keďže podľa názoru odvolacieho súdu sa tento dostatočne zaoberal najlepším záujmom maloletého E. z hľadiska príslušných ustanovení Zákona o rodine a zistený stav správne posúdil po právnej stránke.

10. Podľa § 25 ods. 3 Zákona o rodine, ak je to potrebné v záujme maloletého dieťaťa, súd obmedzí styk maloletého dieťaťa s rodičom alebo ho zakáže.

11. Podľa § 43 ods. 1 Zákona o rodine, maloleté dieťa má právo vyjadriť samostatne a slobodne svoj názor vo všetkých veciach, ktoré sa ho týkajú. V konaniach, v ktorých sa rozhoduje o veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa, má maloleté dieťa právo byť vypočuté. Názoru maloletého dieťaťa musí byť venovaná náležitá pozornosť zodpovedajúca jeho veku a rozumovej vyspelosti.

12. Podľa § 38 ods. 1 CMP, ak je účastníkom maloletý, ktorý je schopný vyjadriť samostatne svoj názor, súd na jeho názor prihliadne. Podľa odseku 2 citovaného ustanovenia, názor maloletého zisťuje súd spôsobom zodpovedajúcim jeho veku a vyspelosti. Podľa povahy veci zisťuje súd názor maloletého bez prítomnosti iných osôb.

13. Podľa čl. 12 Dohovoru o právach dieťaťa zabezpečujú štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, dieťaťu, ktoré je schopné samo formulovať svoje názory, právo tieto názory dieťaťa slobodne vyjadrovať, a to vo všetkých záležitostiach, ktoré sa ho dotýkajú, pričom je nutné takýmto názorom dieťaťa venovať patričnú pozornosť zodpovedajúcu jeho veku a rozumovej a mentálnej úrovni. S týmto cieľom sa dieťaťu poskytne priestor na vypočutie v každom súdnom a správnom konaní, ktoré sa ho dotýka, a to priamo alebo prostredníctvom zástupcu či príslušného orgánu, pričom pri vypočutí musia byť dodržané procedurálne pravidlá vnútroštátneho zákonodarstva. S predmetným právom dieťaťa, teda s právom slobodne formulovať vlastné názory na záležitosti, ktoré sa ho dotýkajú, ako i s právom byť ohľadom týchto vypočuté korešponduje i povinnosť rodičov, súdu a správnych orgánov venovať názoru dieťaťa náležitú pozornosť. Rovnako tu možno uplatniť i tzv. participačné právo dieťaťa, ak je toto maloleté dieťa účastníkom konania a je schopné s ohľadom na svoj vek a rozumovú vyspelosť vyjadriť samostatne svoj názor, musí naň súd podľa ustanovenia § 38 a § 116 CMP prihliadať. Názor a postoj maloletého dieťaťa súd v konaní zisťuje priamo, aj bez prítomnosti iných osôb, ktoré by jeho názor mohli ovplyvniť čo i len svojou prítomnosťou. Zisťovanie názoru maloletého prostredníctvom jeho zákonného zástupcu alebo orgánu sociálnoprávnej ochrany detí a sociálnej kurately, ako to poznala pôvodná občianskoprávna úprava sa novým CMP odstraňuje.

14. Demokraticizácia vzťahov v rodine a upustenie od autoritatívneho prístupu rodičov bezpochyby vedie k vhodnejšiemu príkladu pre maloleté dieťa, ktorý pozitívne vplýva na osvojovanie si hodnôt maloletého a formovanie jeho charakteru. Keďže dieťaťu je nevyhnutné pri výchove venovať najväčšiu starostlivosť s ohľadom na jeho vek a rozumovú vyspelosť pri rozhodovaní o veciach, ktoré sa ho týkajú, treba vziať do úvahy aj jeho názor, ktorý má dieťa právo slobodne vyjadrovať. Bezodôvodné potláčanie názorov dieťaťa, ich zosmiešňovanie a autoritatívny prístup rodičov si dieťa berie v živote ďalej ako príklad, ktorý sa prejaví vo vnútorných motívoch dieťaťa. V súdnych konaniach, v ktorých sa rozhoduje o veciach týkajúcich sa maloletého dieťaťa, má preto maloleté dieťa právo byť vypočuté. Výsluch maloletého bez prítomnosti iných osôb súd volí hlavne v prípade, ak by výpoveď maloletého mohla byť ovplyvnená napríklad konfliktom lojality a podobne.

15. Pri rozhodovaní o výchove maloletého dieťaťa rodičov, ktorí spolu nežijú, je vždy prvoradý záujem maloletého dieťaťa. Zákon o rodine túto zásadu vyslovuje v ust. § 36 ods. 1, podľa ktorého súd vždy prihliadne k tomu, aby boli zistené najpriaznivejšie podmienky pre zdravý vývoj dieťaťa. Základným predpokladom správneho rozhodnutia o výchove mal. dieťaťa je, aby si súd opatril spoľahlivý podklad vykonaním a zhodnotením všetkých vhodných dôkazov na všestranné objasnenie skutočností, ktoré charakterizujú osoby rodičov. Vedľa skutočností, ktoré charakterizujú osoby rodičov i prostredie v ktorom žijú, sú pre rozhodovanie o výchove mal. detí významné skutočnosti, ktoré sa týkajú výlučne dieťaťa. Napríklad jeho vek, pohlavie, zdravotný stav, vzťah k rodičom, sklony a záujmy a podobne. V záujme dieťaťa je aj to, aby sa styk s rodičom uskutočňoval v ovzduší, ktoré nie je poznamenané konfliktnými vzťahmi medzi rodičmi, pretože styk dieťaťa s rodičom ktorému nebolo zverené do výchovy, môže v konfliktných pomeroch viesť k narušeniu zdravého vývoja dieťaťa. Ustanovenie § 25 ods. 3 zákona o rodine umožňuje súdu veľmi účinne zasiahnuť do vzájomného pomeru rodiča a dieťaťa tým, že súd obmedzí styk dieťaťa s rodičom, alebo ho dokonca zakáže. Také zásahy súdu sú možné len vtedy, keď je to potrebné v záujme dieťaťa, teda keď styk ohrozuje jeho fyzické či psychické zdravie, pričom ide o opatrenie, ktoré prenikavo zasahuje do práv a povinností rodiča. Na vyslovenie zákazu styku treba dospieť k záveru, že uskutočňovanie styku rodiča s maloletým dieťaťom naozaj ohrozuje záujem dieťaťa a že je to nevyhnutné v záujme zdravého vývoja maloletého (napr. ohrozenie fyzického či psychického zdravia, ohrozenie mravného vývoja alebo nevhodnosti životného príkladu rodiča vzhľadom na jeho spôsob života). O tak tvrdom opatrení by mal súd rozhodnúť zásadne len po vykonaní právne významných dôkazov a po výsluchu znalcov, najmä lekára a psychológa. Ide totiž o opatrenie, ktoré má súd použiť len v najkrajnejších prípadoch, keď zistí, že stykom rodiča a dieťaťa sa do tej miery narušuje osoba dieťaťa, že to ohrozuje jeho zdravotný stav. Rodičovské práva sú zákazom styku podstatne obmedzené a výchovný vplyv rodiča je tým prakticky vylúčený.

16. Na zdôraznenie správnosti rozhodnutia s ohľadom na dôvody uvádzané otcom v jeho odvolaní odvolací súd uvádza, že tieto súd nepovažoval za právne významné v tom smere, aby jeho odvolaniu vyhovel. Súd prvej inštancie sa dostatočne zaoberal všetkými podstatnými skutočnosťami a dospel tak k správne právnemu záveru. Odvolací súd konštatuje, že je nesporné, že za danej situácie, keď dieťa odmieta akýkoľvek styk s otcom, nie je možné ho vynútiť, keďže by zrejme len zhoršil zdravotný a psychický stav dieťaťa. V tomto smere je potrebné prihliadnuť na vyjadrený názor maloletého E. pred súdom prvej inštancie, ktorý jednoznačne styk s otcom v akejkoľvek forme odmieta. Maloletý svoj názor vzhľadom k svojmu veku (11 rokov) dokázal jasne formulovať a vyjadriť. Otcu sa stráni, kontakt s ním nevyhľadáva a po nerealizovaní styku na základe predbežného opatrenia sa podľa vyjadrení matky zlepšil psychický stav mal. E.. K námietke otca, že takýmto rozhodnutím, ktoré videl pre neho ako hrdelné, si nedokáže vytvoriť vzťah s maloletým, keďže zákazom styku je to vylúčené, odvolací súd opätovne poukazuje na rozhodnutie súdu prvej inštancie a znalecký posudok, keď zo strany otca bude potrebné v prvom rade uvedomiť si prvotnú príčinu svojho správania, túto odstrániť a následne po zjednaní nápravy sa pokúsiť o zlepšenie vzťahu s maloletým E.. Pokiaľ otec nespraví takýto krok a nezmení tak svoj postoj k matke maloletého dieťaťa, vzťahy medzi ním a maloletým budú pokračovať v rovnakej rovine ako doposiaľ. Práve vzťah otca a matky, a to hlavne zo strany otca maloletého, videl odvolací súd ako kritický a nepriaznivo vplyvajúci na následné správanie sa a neakceptovanie osoby otca maloletým E.. Súdu prvej inštancie nemožno uprieť snahu o nápravu tohto vzťahu, keď mal otec možnosť maloletého kontaktovať formou listov, avšak ani tento spôsob sa neukázal ako účinný a otec nevyužil túto príležitosť na zlepšenie vzťahu s maloletým,. Nevyužil ani iné ponúkané a skúšané možnosti zo strany Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny. Tvrdenia otca, že dôvodom odmietania syna stretávať sa s ním je spôsobené negatívnym vplyvom matky, nebolo v konaní preukázané. Ak má otec skutočný záujem aby jeho syn vyrastal v pokojnom a stabilnom prostredí, na čom sa majú podieľať obaja rodičia, musí zmeniť svoje správanie tak, aby neohrozoval zdravý psychický vývoj svojho dieťaťa, ktoré sa ho v súčasnosti bojí a odmieta akýkoľvek kontakt s otcom. Ďalšie námietky otca tak vzhľadom k uvedenému odvolací súd považoval za nedôvodné a týmto sa navyše zaoberal súd prvej inštancie v odôvodnení napadnutého rozsudku.

17. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutých výrokoch ako vecne správny podľa § 387 ods. 1 CSP potvrdil.

18. O trovách konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 52 ods. 1 CMP, v zmysle ktorého žiaden z účastníkov nemá nárok na náhradu trov konania.

19. Toto rozhodnutie prijal odvolací senát pomerov hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh, § 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).